

Vojvodina Koroška.

Koroška dežela je zeló gorata in ima dolge doline, ki se nekako sredi dežele v veliko celovško ravnino raztezujejo. Meje tej deželi so: na severu Salcburško in Štirsko; na vzhodu Štirsko; na jugu Kranjsko, Primorsko in Beneško; na zahodu Tirolsko. Koroška vojvodina ima 10.370 □ Km. zemeljskega površja, na katerem živi $\frac{1}{3}$ milijona ljudi. Po národnosti so $\frac{3}{4}$ Nemci, a $\frac{1}{4}$ je Slovencev. Ker ima koroška vojvodina malo oralne zemlje, zato ne pridela toliko žita, kolikor ga potrebuje za svoje potrebe. Krivo je pa tudi hladno podnebje, da žito ne obrodi bogato. Žita, sadja in vina se tedaj na Koroškem zeló malo pridela, a toliko več izvrstnega lesá za kupčijo in domačo rabo. Ker je po dolinah in gorskih pobočjih mnogo lepih travnikov, zato se Korošci pečajo tembolj z živinorejo. Posebno se odlikuje goveja živina, a tudi lepih konj in plemenitih ovac imajo Korošci obilo. — Največ ljudi po Koroškem preživí rudarija in kovinska obrtnija. Posebno veliko daje Koroška dežela železa, svinca in rujavega premoga. Kupčija z železnino je tedaj zeló živahna. — Najviša gora na Koroškem je Veliki zvonár (Grossglockner), ki je 3796 metrov visok in stoji blizu tirolske in salcburške meje. Pómneti je še treba Podkóren (1044 m.) med gorenjo Savo in Zilo, Ljubelj (1355 m.) med Borovljem in Trzičem, in pa Jezerski vrh (1205 m.) med koroško Belo in Kokro.

Poglavitna reka koroške dežele je Drava, ki teče podolgoma skozi vso deželo. V Dravo se izlivajo ob levem bregu: Gorenja Bela, Jezernica, Krka z Glano in Labódnica; ob desnem bregu: Zila z Zilico, Kapelska Bela in Meža. Posebno imenitno koroško jezero je tako imenovano Vrbsko ali Celovško jezero blizu Celovca.

Glavno mesto koroške dežele je Celovec s 15.000 prebivalci. Tu je sedež deželnega poglavarja in krškega knezoškofa. V Celovcu je višja gimnazija in realka, učiteljsko izobraževališe z vadnico in še nekaj drugih učilnic. V celovškeji okolici leži Gosposvedsko polje z ostanki starorimskega mesta in vojvodskim stolom, t. j. kamenitim sedežem s staroslovenskim napisom. — Dalje je treba pómneti: Belják, staro mesto na Dravi s 4500 prebivalci. Tu je velika zalóžnica koroškega železa. Hribje okoli Beljáka dajejo najlepši svinec. Plajberg s 4000 preb. in največjim svinčenim rudnikom v Avstriji. Prevalj ima velikansko izdelovalnico za železo. Volšperg ima slovečo fabriko za svinčeno belóbo, a Št. Pavel benediktinsko opatijo in nižjo gimnazijo. Velíkovec, znamenit zaradi živinskih in žitnih sejmov; Špital in Terbiž s fužinami. V Borovljah izdelujejo razno jeklenino in puške.

Južna- in Rudolfova (gorenjska) železnica vežete Koroško s kranjsko in štirsko deželo. A z Kranjskega se pride na Koroško še po trojneji cesti. Ta cesta je od Ljubljane do Kranja le jedina; a nad Kranjem se delí na tri strani; preko Ljubelja na Celovec, preko Kórena na Belják, in ob reki Kokri na Kápljo.